

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

41. Via mirabilis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

paginas, & interrogatis subindè Mandarinis gradu suo donatis eequam illarum profiteri legissent, ita ex singulis, & de singulis disserteret, ut peritior omnium vnus censeretur, quam quisque singularum; cùmque antehac Sinis nihil ad aures veniret acerbius, quàm nostrum hunc orbem Literatorum regnum esse, longèque alia esse illius ingenia, & sublimiores scientias; nunc subdit idemmet Riccius, illos se pudebat, dum viderent Externum, non modo complecti libros omnes quos venerantur pro canone, verum & lucem iis afferre egregiam, & quod perperam interpretabantur, intelligenter explanare; hinc dici non potest quanta in Riccium eorum obsequia procul inuidia, & superbo fastu; quàm se rastos viderent, dum esse in humanis præter Sinas nihil dignum aspectu cogitarant, mortales cæteros, cauerant tanquam hostes, aspernati fuerant veluti barbaros. Nec errem opinor si dicam Riccium in Cantonensis Prouinciæ solo ingrato & sterili retentum fuisse diuinitus, ut dum prodessè aliis non potest, elaboraret semetipsum, talèmq; fingeret, ut doctrinæ suæ concitata admiratione in Prouincia Chiansensi Doctorum hominum parente, vtramque deindè in Regiam Nanchinensem veterem, & Pechinensem vocaretur, aliisque in vrbibus Societati sedes, & Religioni verè ita tueret.

39.
Doctrinarij
Sinensium
peritior Ric-
cius, quam
Sinæ.

40.
Mandar Ric-
cium susci-
pit, Pechinū
ducendum,
& deserit.

41.
Via mirabi-
lis.

Subiit itaque interiores regni Prouincias Riccius, & Nanciani sedem fixit anno 1595. ducebat illum Scilan supremo ex ordine Mandarinus Assessor consilij bellici apud Regem, Pechinum accitus ad parandam expeditionem auxiliariam Caraio Sinis vectigali, aduersus Taicotamam Iaponiæ Regem. Sperabat Mandarinus à Riccio de cuius sanctitate & scientia audierat restituendam filio sanam mentem à qua illum infausti pudor examinis & probrosa repulsa dimouerat, vix potuit agere cum iuvene Riccius, ob infelices eaius, quibus conficiatum est id iter quod suis ad Aquauiuam præpositum, & cum qui nostris Macai præerat literis describit, illaque potissimum que sibi Nanchini accidere, & fundatam in vrbe Nanciano Societati domum. Profectus Sciaoceo Nanhionem Aprili exeunte, consolatus est illic veteres suos Christianos, nominatim Iosephum sanctum senem. In hæc viam iniuit miliarium triginta, perpetuis vtrunque arboribus opacam, æncenam villis, hospitij commodam, militaribus præstitis aduersus grassatores tutam; illac enim Sinis Europa, India, Malaca, Iaponia, Molucum, suas merces transmittit; illac Sinæ Quancum suas, quibus Indiam, australes insulas, & Occidentem ditant. Hoc vltro citroque, diu noctuque comœtu tam denso statur via, vt consuevis eius septem leucis P. Palmerius scribat se die integro eguisse. Quod autem viæ caput transuerso monte Mulino occupatum, assensus præberet difficilis, ingentis animi Mandarinus per medium montem viuo in saxo iter aperuit trium miliarium spatio, qua sua in publicum munificentia, templum promeritus est in montis vertice.

& qua viâ vtrîque cæsa rupes de se murum facit, passim program-
mata encomiastica grandibus literis quibus literatorum clara ingenia,
opus Mandarinî beneficium immortalitati tradidere. Iacet vrbs Nanga-
na ad montis radices, claustrum Prouinciæ Chiancensis; ab ea haud
procul oritur fluuius, in quem alij succedunt amnes, & cursu aquarum
ingentium pronò, Nanchinum vsque naues ferunt, medio semper in-
ter duas Prouinciâs alueo. Habemus vrbium in eo itinere sitarum de-
lineatos Ricciij manu gradus, & singularia, quæ oriosum fuerit refer-
re; aduersorum autem discrimina per quæ illum diuina bonitas, ad
tranquillos labores traduxit, & lectu iucundos: ab vrbe Canceo cœpe-
re; illic fluuij duo, dum se tertio immergunt præcipites, vndarum
torrentibus, tam violentis atque enormibus, naues in scopulos rapi-
piunt, vt quotidianis naufragiis infamentur, loco nomen hinc datum
Scièpatanum, quod decem & octo torrentes indicat: sed horum fun-
nestissimus Hoancun, quamobrem vectores, illum inuituri, fluminis ge-
nio, seu idolo cuius est illie sanum magnificum, stipe, ac precibus
supplicat, & nauæ se cuiusdam indigenæ credunt, docto notum, &
familiaritate periculum exire. Has tot voragines multorum mortibus fa-
mosas præteruectum se scribit Riccius, aliquantò inferius Canceo, mi-
taraturque amnem eatenus placidum, & æqualiter stratum, repente in
fluctus, & æstus assurgere, quorum mihi causa in promptu videtur,
moles latentium rupium immanes, quæ contracto alueo aquas cogunt
rapiditate cursus supplere spatium quod iis solito lapsu sedatè explican-
dis eripitur. Hos ergo inter æstus Mandarinî nauis pulcherrima, qua
vxor, & filij vehebantur, impacta in scopulum, rupto penitus fundo
annem hausit, sed cum eius depressæ superior eminceret ex aquis do-
mus, in ea mulieres & alij euaserunt. Postridie Riccius inter angusta
riparum dum nauigat, subitus velis incubuit ventus, quæ iusto serius
contracta; nauim suo pondere euerterunt. Hanc secuta est quæ Man-
darinî vasarium pretiosissimum vehebat, & cum eo pariter periit. Hæ-
sit in fundo Riccius aliquamdiu, & incertus quo modo, emerfit tam-
en cum aquæ plurimum bibisset, correptisque mali rudentibus à
præsenti morte ereptus est; sed eius socium Ioannem Barradium vir-
tutis egregiæ iuuenem sic amnis forbuit, vt nec apparuerit viuus, nec
potuerit recipi mortuus. Paucis inde post Chingan vrbem williaribus
ventorum turbine naues propè omnes, tantum non clades extrema per-
didit. Hic verò timori permisit se penitus, Scilan Mandarinus, augu-
ratuque itineris infelicitatem, tam inauspicata principia secuturam,
gestatoriis sellis cum vxore & filiis deinceps vectus est, equitante post
illum numerosa familia; gazæ residuum nautis per obliqua fluminum
lentè portantibus. Siue autem sibi ominosum putauit Ricciij comita-
tum, seu sibi dissilus, non est ausus Regi extraneum sistere; huma-
nissime rogatum voluit vt retro Sciaoceum rediret, fuitque Riccio
dexteritate admodum solerti, precibus, & donis exprimenda facultas

41.
Ricciij nau-
frag.